Voorstel aan Gemeenteraad

Registratienummer:
Z/25/707261

Onderwerp
Beleidskader Wmo-Toezicht kwaliteit en rechtmatigheid 2025

Voorstel
De gemeenteraad wordt voorgesteld:
1. Het Beleidskader Wmo-Toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid 2025 vast te stellen.

Inleiding
Gemeenten houden toezicht in het sociaal domein om te waarborgen dat inwoners kwalitatief goede ondersteuning krijgen en dat publieke middelen op een doelmatige en rechtmatige manier worden besteed. Gemeenten zijn bovendien verplicht om Wmo-toezicht in te richten conform de Wmo 2015. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen:
1. toezicht op kwaliteit,
2. toezicht op rechtmatigheid en
3. calamiteitentoezicht.

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) onderzoekt jaarlijks hoe gemeenten het Wmo-toezicht uitvoeren en constateert dat veel gemeenten hier nog onvoldoende invulling aan geven. In de afgelopen jaren is heeft de gemeente Sittard-Geleen al Wmo-toezicht op rechtmatigheid uitgevoerd. Ook is er gestart met Wmo toezicht op kwaliteit. Voor deze twee vormen van toezicht is een beleidskader gemaakt. De GGD Zuid-Limburg zorgt voor het calamiteitentoezicht.

De gemeente Sittard-Geleen regelt ook voor de gemeenten Beek en Stein het Wmo-toezicht. Dit is een uitbreiding van de huidige samenwerking tussen de drie gemeenten voor inkoop, contract- en leveranciersmanagement van Wmo maatwerkvoorzieningen en voor de uitvoering van beschermd wonen. Hiervoor wordt momenteel het huidige mandaatbesluit aangepast, waarbij voorgesteld wordt de ingangsdatum van het nieuwe mandaatbesluit met terugwerkende kracht op 1 april 2025 vast te stellen.

Beoogd effect
De gemeente voldoet met het Beleidskader Wmo-Toezicht kwaliteit en rechtmatigheid 2025 aan de wettelijke verplichting vanuit de Wmo 2015 om toezicht te houden op ondersteuning vanuit de Wmo (Zorg in Natura (ZiN) en persoonsgebonden budget (pgb)). Met het beleidskader zorgen we voor de kwaliteit en continuïteit van ondersteuning en een rechtmatige besteding van publieke middelen.

burgemeester	gemeentesecretaris/ algemeen directeur
mr. J.Th.C.M. Verheijen	drs. P. Sennema

Argumenten

1.1 Een beleidskader is een belangrijke randvoorwaarde want het voldoet aan de wettelijke verplichting om Wmo-toezicht in te richten.

Gemeenten zijn op grond van de Wmo 2015 verplicht om toezicht te houden op de kwaliteit en rechtmatigheid van Wmo ondersteuning. Zonder beleidskader ontbreekt een duidelijke basis om het toezicht structureel, integraal en eenduidig vorm te geven.

Met het beleidskader 'Wmo-toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid' (verder: het beleidskader) beoogt de gemeente het toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid integraal vorm te geven en te versterken, om te voldoen aan haar wettelijke taak.

Bovendien wordt een wetswijziging voorbereid die gemeenten verplicht om het Wmo-toezicht te intensiveren en verder te professionaliseren. Door hier nu al in het beleidskader rekening mee te houden, wordt voorkomen dat later opnieuw aanpassingen nodig zijn.

1.2 Een beleidskader zorgt voor een stevig fundament en professionalisering van het toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid.

Het beleidskader is opgesteld om visie en kaders te stellen voor de gezamenlijke uitvoering van het gemeentelijk Wmo-toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid met gemeenten Beek en Stein. De inrichting van de toezichtfunctie is de basis van waaruit het toezicht de komende tijd uitgewerkt en geïmplementeerd wordt.

Het beleidskader maakt een zorgvuldige uitvoering van het toezicht mogelijk met daarbij borging van het proces van toezicht in de hele organisatie.

Enkele kernpunten uit het beleidskader zijn:

- toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid hangen samen/zijn verbonden met elkaar;
- proactief én reactief toezicht houden;
- positionering dicht bij de uitvoeringspraktijk;
- het proces van toezicht.

1.3 Samenwerken met de gemeenten Beek en Stein zorgt voor meer efficiëntie en betere kwaliteit.

Door de samenwerking met de gemeenten Beek en Stein is er schaalvoordeel en vergoten we de uitvoeringskracht. Veel aanbieders zijn in alle drie de gemeenten actief waardoor samenwerking leidt tot meer eenduidige afspraken en uitvoering van toezicht.

Kanttekeningen

1.1 De exacte inhoud van de verwachte wetswijziging is nog onbekend.

Naast het feit dat de Wmo 2015 de gemeente verplicht om Wmo-toezicht in te richten, moet de gemeente ook rekening houden met mogelijke wetswijzigingen. Er wordt een wetswijziging verwacht waarvan de exacte inhoud nog niet bekend is, echter is de strekking van deze wetswijziging wel bekend, namelijk:

- dat er een beleidskader moet zijn;
- dat de gemeente moet motiveren of en met wie men samenwerkt;
- hoe het toezicht is ingericht
- hoe onafhankelijkheid van de toezichthouders wordt geborgd.

Deze uitgangspunten zijn onderdeel van het voorliggende beleidskader Wmo-toezicht.

1.2 Het professionaliseren en intensiveren van het Wmo-toezicht kan leiden tot een toename van juridische procedures.

Een steviger toezicht leidt mogelijk tot het signaleren van meer (bewuste of onbewuste) misstanden bij aanbieders of inwoners (pgb). Dat is maatschappelijk wenselijk, maar kan ook leiden tot bezwaarprocedures tegen handhavingsmaatregelen. De maatschappelijke voordelen, zoals betere bescherming van inwoners en rechtmatige inzet van middelen, wegen echter zwaarder dan het risico op juridische procedures. Bovendien helpt zorgvuldige en transparante

documentatie – zowel in het beleidskader als in de nadere uitwerking van processen – de gemeente om haar werkwijze juridisch te onderbouwen en risico's te beperken.

Inclusie
Stevig Wmo-toezicht draagt eraan bij dat inwoners kwalitatieve, doelmatige en rechtmatige ondersteuning ontvangen. Zo borgen we dat zorggelden terecht komen bij de inwoners die dat het hardst nodig hebben, dat de ondersteuning die is afgesproken ook wordt geleverd en dat deze passend is (bij de behoefte van de inwoner en gericht op het versterken van zelfredzaamheid).
In de uitvoering van het Wmo-toezicht hebben we oog voor heldere, begrijpelijke communicatie. Inwoners en zorgaanbieders kennen hun rechten en plichten doordat er duidelijk gecommuniceerd wordt over afspraken en wederzijdse verwachtingen. Ook zijn we daarin transparant over onze werkwijze.

Duurzaamheid
Dit voorstel heeft invloed op duurzaamheid omdat het Wmo-toezicht betrekking heeft op toezicht op zorglocaties, -personeel, -administratie en geboden ondersteuning. Het Wmo-toezicht is ook gericht op de kwaliteit en rechtmatigheid van maatschappelijke ondersteuning en daarmee hangen fysieke ingrepen in de leefomgeving samen zoals materiaalgebruik, mobiliteit of andere duurzaamheidsthema's.

Financiën
Voor uitvoering van dit beleidskader zijn drie Wmo-toezichthouders aangesteld voor de drie gemeenten van de Westelijke Mijnstreek. De bekostiging van deze toezichthouders zijn voor het deel van gemeente Sittard-Geleen gedekt binnen de begroting van team Zorg. Het overige deel wordt betaald door de gemeenten Beek en Stein zoals overeengekomen in de Samenwerkingsovereenkomst.

Communicatie en Participatie
Omdat het Wmo-toezicht een specifiek onderwerp is en toezichthouders veel ruimte hebben om zelf beslissingen te nemen, is de inspraak van inwoners en zorgaanbieders in de beleidsfase beperkt. Wel zijn de Wmo-raad Sittard-Geleen en de twee adviesraden sociaal domein van Beek en Stein gevraagd om mee te denken/betrokken.
We betrekken de communicatieadviseur om aandachtspunten voor een communicatiestrategie mee te nemen.
Het Beleidskader Wmo-Toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid 2025 wordt na vaststelling door de gemeenteraad gepubliceerd op Overheid.nl.

Vervolg
Als het beleidskader door de gemeenteraad is vastgesteld, wordt een uitvoeringsplan voor het komende jaar uitgewerkt. Ook werkt het projectteam aan het jaarplan voor 2025 en implementatie van het Wmo-toezicht (uitwerking van toezicht instrumenten, samenwerkingsafspraken tussen de drie gemeenten, een functiebeeld en werkprocessen).
Tot slot wordt geïnventariseerd of en welke aanpassingen nodig zijn in de gemeentelijke verordening, beleidsregels en/of aanstellingsbesluiten.

In de implementatie nemen we aanbieders in toenemende mate mee, bijvoorbeeld door met hen in gesprek te gaan (o.a. tijdens ontwikkeltafels voor aanbieders) over wat Wmo-toezicht voor hen betekent en wat we van elkaar verwachten.

Openbare besluitenlijst
De gemeenteraad heeft besloten het Beleidskader Wmo-Toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid 2025 vast te stellen. De gemeente voldoet met het Beleidskader Wmo-Toezicht kwaliteit en rechtmatigheid 2025 aan de wettelijke verplichting vanuit de Wmo 2015 om toezicht te houden op ondersteuning vanuit de Wmo (Zorg in Natura (ZiN) en persoonsgebonden budget (pgb)). Met het beleidskader zorgen we voor de kwaliteit en continuïteit van ondersteuning en een rechtmatige besteding van publieke middelen.

Bijlagen
01 Aanbiedingsbrief
02 Beleidskader Toezicht Wmo gemeente Sittard-Geleen 2025
03 Advies van de en de adviesraden van de Westelijke Mijnstreek (Wmo-raad Sittard-Geleen, Beek en Stein)
04 Brief beantwoording advies van de adviesraden Wmo en Sociaal Domein van de Westelijke Mijnstreek

Voorstel aan **Gemeenteraad**	
Steller: [redacted] E-mail: [redacted]@sittard-geleen.nl Team: Zorg Portefeuillehouder: I.A.M.H. Tillie	Reg. nummer : Reg. datum : 10 juni 2025 Reg.nummer(s) bijlagen :